

Cực diện quan hệ kinh tế EU - Trung Quốc trong bối cảnh mới của thế giới

● TS. ĐOÀN QUỐC THÁI, TS. VŨ CẢNH LÂM
Đại học Kỹ thuật Lê Quý Đôn

● NGÀY NHẬN BÀI: 20/12/2022 ● NGÀY GỬI PHẢN BIỆN: 28/12/2022
● NGÀY DUYỆT ĐĂNG: 30/01/2023

Tóm tắt: Chủ tịch Ủy ban châu Âu Ursula von der Leyen và Tổng thống Pháp Emmanuel Macron sẽ có chuyến Công du đặc biệt vào đầu tháng 4 năm tới đến Trung Quốc nhằm cải thiện quan hệ hợp tác kinh tế giữa châu Âu và Trung Quốc. Chuyến thăm diễn ra trong thời điểm quan hệ EU - Trung Quốc gặp nhiều khó khăn, khi mối quan hệ nguội lạnh do một loạt vấn đề, đặc biệt là căng thẳng địa chính trị. Cuộc xung đột Ukraine và những đám mây đen phủ bóng quan hệ Trung Quốc - Mỹ đòi hỏi bà Leyen và ông Macron phải xử lý quan hệ với Trung Quốc một cách hài hòa nhất để vừa đảm bảo quyền lợi của Pháp và châu Âu, đồng thời không để ảnh hưởng đến quan hệ đồng minh với Mỹ. Trong bối cảnh đó, các cuộc đối thoại giữa các nhà lãnh đạo châu Âu và Trung Quốc trong chuyến thăm này đã mở ra nhiều triển vọng cho quan hệ kinh tế EU - Trung Quốc.

Từ khóa: EU, Trung Quốc, thương mại, đầu tư, triển vọng.

1. QUAN HỆ EU – TRUNG QUỐC

EU và Trung Quốc chính thức thiết lập quan hệ ngoại giao vào năm 1975, khi EU chỉ có 9 quốc gia thành viên. Trong những thập kỷ kể từ đó, mối quan hệ này đã phát triển để trở thành một trong những mối quan hệ mang tầm quan trọng chiến lược đối với nền kinh tế toàn cầu, đặc biệt là khi Trung Quốc nổi lên từ thế kỷ XX với tư cách là một cường quốc kinh tế đang phát triển và là trung tâm sản xuất chính của thế giới. Mối quan hệ này chủ yếu được xây dựng dựa trên thương mại song phương, với việc EU ngày càng phụ thuộc vào hàng hóa sản xuất

của Trung Quốc, đặc biệt kể từ khi Trung Quốc gia nhập Tổ chức Thương mại Thế giới (WTO) vào năm 2001. Đến năm 2020, thương mại song phương giữa Trung Quốc và khối đạt khoảng 1,8 EUR tỷ mỗi ngày.

Về mặt chính trị, quan hệ song phương tương đối phức tạp, được xác định đồng thời bởi sự phụ thuộc lẫn nhau và lập trường chính trị đối lập. Trong những năm gần đây, các mối quan hệ đã nguội lạnh đáng kể khi các chính phủ châu Âu có lập trường cứng rắn hơn đối với các tranh chấp khác nhau, bao gồm các vấn đề nhân quyền, tiếp cận thị trường không bình đẳng, cũng như

MỐI QUAN HỆ EU – TRUNG QUỐC CHỦ YẾU ĐƯỢC XÂY DỰNG DỰA TRÊN THƯƠNG MẠI SONG PHƯƠNG, VỚI VIỆC EU NGÀY Càng PHỤ THUỘC VÀO HÀNG HÓA SẢN XUẤT CỦA TRUNG QUỐC, ĐẶC BIỆT KỂ TỪ KHI TRUNG QUỐC GIA NHẬP TỔ CHỨC THƯƠNG MẠI THẾ GIỚI (WTO) VÀO NĂM 2001.

sự gia tăng ảnh hưởng của Trung Quốc ở châu Âu.

Các mối quan hệ thậm chí còn trở nên căng thẳng hơn sau khi nổ ra cuộc xung đột Nga - Ukraine, khi Trung Quốc và EU nhận thấy mình ở hai bên đối lập trong cuộc xung đột này. Phần lớn những phát biểu đến từ các nhà lãnh đạo EU về Trung Quốc ngày nay rất quan tâm đến mối quan hệ của nước này với Nga, với việc kêu gọi Trung Quốc sử dụng ảnh hưởng của mình đối với Nga để thúc đẩy hòa bình.

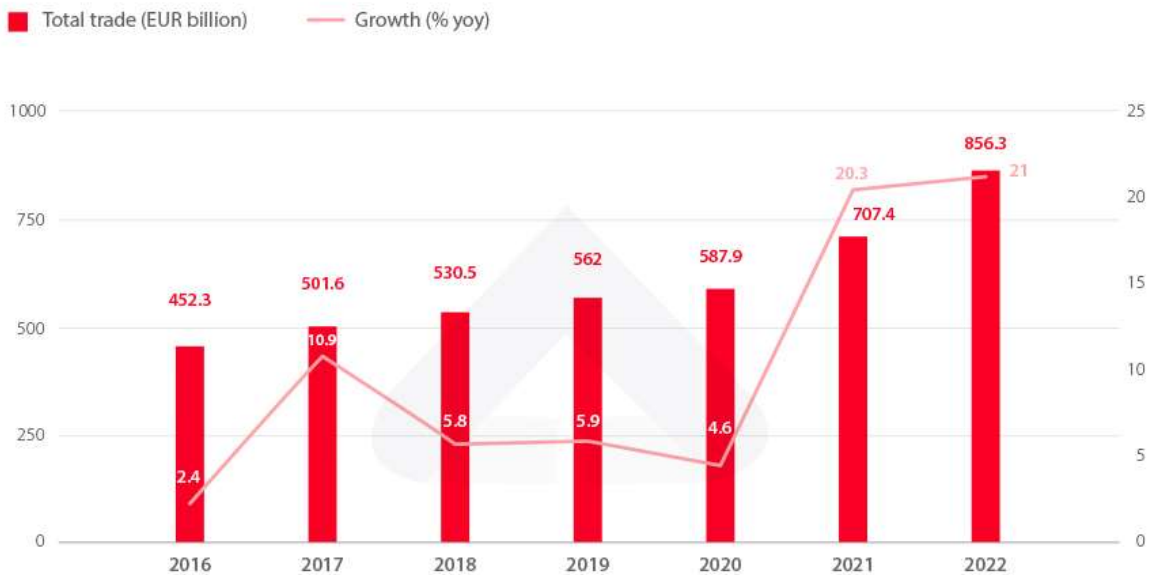
Đồng thời, các nước EU chịu áp lực ngày càng tăng từ Mỹ, một trong những đồng minh thân cận nhất của EU, trong việc sát cánh cùng Mỹ trong chiến dịch chống lại hoạt động của Trung Quốc, đặc biệt là liên quan đến việc ngăn chặn sự phát triển công nghệ của Trung Quốc. Chẳng hạn, các chính phủ và công ty EU đã chịu áp lực từ Hoa Kỳ trong việc duy trì lệnh cấm xuất khẩu chip sang Trung Quốc, điều này đã khiến các công ty như công ty chip ASML của Hà Lan rơi vào thế đối đầu.

Tuy nhiên, bất chấp mối quan hệ căng thẳng, thương mại giữa EU và Trung Quốc đã bùng nổ trong vài năm qua, cho thấy hai khu vực duy trì mối quan hệ kinh tế chặt

chẽ và rất phụ thuộc vào nhau. Sau một giai đoạn không có động thái đáng kể nào để cải thiện quan hệ, đồng thời các tiếp xúc trực tiếp bị ngăn cách bởi các hạn chế đi lại thời COVID-19, các nhà lãnh đạo châu Âu hiện nay nhận thức được rằng, dù muốn hay không, họ cũng không thể hành động trên phạm vi toàn cầu mà không có sự tương tác với Trung Quốc, một siêu cường kinh tế trên thực tế đã trở thành một cực quyền lực không thể bỏ qua. Vì thế, châu Âu không thể mất mối quan hệ kinh tế với đối tác thương mại lớn nhất của khối này.

2. VỀ QUAN HỆ THƯƠNG MẠI

Quan hệ thương mại giữa EU và Trung Quốc đang trải qua giai đoạn sóng gió nhất trong khoảng 3 thập kỷ trở lại đây, bắt đầu bằng các thay đổi về nhận thức chiến lược của Liên minh châu Âu từ cuối năm 2019, khi khối này lần đầu tiên công khai xác định Trung Quốc là “đối thủ hệ thống”, kéo theo đó là các chính sách ngày càng cứng rắn hơn của EU với Trung Quốc, mà đỉnh điểm là việc EU lần đầu sau gần 3 thập kỷ tiến hành trừng phạt Trung Quốc vì vấn đề Tân Cương hồi tháng 2/2021. Động thái đó của EU đã vấp phải các biện pháp trả đũa leo thang quyết liệt hơn từ phía Trung Quốc, khiến quan hệ song phương lao dốc trầm trọng và Hiệp định đầu tư đầy tham vọng mà hai bên đã đàm phán xong cũng bị đóng băng cho đến nay. Tuy nhiên, quan hệ giữa Trung Quốc và châu Âu đã có nhiều thay đổi, sau khi Liên minh châu Âu theo đuổi chính sách coi Trung Quốc là đối tác trong các vấn đề toàn cầu lớn như thương mại, biến đổi khí hậu, nhưng lại là đối thủ cạnh tranh trong lĩnh vực kinh tế và công nghệ cao.

Biểu đồ 1: Tăng trưởng thương mại EU - Trung Quốc

Nguồn: Eurostat

Thương mại EU - Trung Quốc đã mở rộng nhanh chóng trong hai năm vừa qua, bất chấp tác động từ sự lây lan của dịch COVID-19 đối với đà phục hồi của kinh tế toàn cầu. Số liệu chính thức cho thấy năm 2020 kim ngạch trao đổi thương mại EU - Trung Quốc chỉ tăng trưởng 4,6% so với cùng kỳ năm trước. Nhưng trong hai năm 2021 và 2022, tốc độ tăng trưởng đã tăng lên hơn 20% (Biểu đồ 1). Sự tăng tốc này chủ yếu nhờ xuất khẩu của Trung Quốc sang EU. Tình trạng gia tăng xuất khẩu của Trung Quốc một phần là nhờ nhu cầu ở các nước phương Tây đối với hàng hóa do Trung Quốc tăng mạnh trong thời kỳ đại dịch. Trung Quốc là đối tác thương mại lớn thứ hai của EU trong năm 2022 sau Mỹ, với tổng kim ngạch xuất nhập khẩu đạt 856,3 tỷ EUR, (theo dữ liệu từ Eurostat) Con số này chiếm khoảng 15,3% tổng thương mại của EU trong năm 2022.

Thâm hụt thương mại của EU với Trung

Quốc là 395,7 tỷ EUR vào năm 2022, tăng so với mức thâm hụt 250,3 tỷ EUR của năm 2021. Chỉ có một quốc gia duy nhất trong EU là Ireland có mức thặng dư thương mại với Trung Quốc trong năm 2022.

Trung Quốc vẫn là nguồn nhập khẩu lớn nhất của EU, với tổng nhập khẩu đạt 626 tỷ EUR, chiếm 20,8% tổng kim ngạch nhập khẩu của EU trong năm 2022. Trung Quốc là thị trường xuất khẩu lớn thứ ba của EU, sau Mỹ và Anh, với kim ngạch xuất khẩu sang Trung Quốc đạt 230 tỷ EUR vào năm 2022, chiếm 9% tổng kim ngạch xuất khẩu của EU.

Đối tác thương mại lớn nhất của Trung Quốc trong EU trong năm 2022 là Đức, với tổng kim ngạch thương mại đạt 236,9 tỷ EUR, theo dữ liệu của Eurostat. Đức cũng là nước xuất khẩu hàng hóa lớn nhất sang Trung Quốc với tổng kim ngạch xuất khẩu đạt 106,9 tỷ EUR. Tuy nhiên, Hà Lan mới là nước nhập khẩu hàng hóa Trung Quốc lớn

nhất với tổng kim ngạch nhập khẩu lên tới 130 tỷ EUR.

Các hàng hóa được giao dịch nhiều nhất giữa EU và Trung Quốc là máy móc và phương tiện, các hàng hóa sản xuất khác và hóa chất. Các mặt hàng xuất khẩu hàng đầu của Trung Quốc sang EU năm 2022 chủ yếu là thiết bị viễn thông, tiếp theo là máy xử lý dữ liệu tự động, máy móc và thiết bị điện. Trong khi đó, hàng hóa xuất khẩu hàng đầu của EU sang Trung Quốc là ô tô, xe tải chuyên dụng, van điện tử và linh kiện ô tô.

Bên cạnh những hàng hóa sản phẩm trên, châu Âu vẫn phụ thuộc nhiều vào Trung Quốc đối với các mặt hàng công nghiệp nhẹ, như đồ chơi, đồ nội thất, dệt may và giày dép, trong khi một số nước EU cũng xuất khẩu một lượng đáng kể thực phẩm và nông sản sang Trung Quốc, như đồ da và rượu.

3. VỀ ĐẦU TƯ

Đầu tư của châu Âu vào Trung Quốc đã tăng lần đầu tiên sau 4 năm vào năm 2022. Sự đảo ngược xu hướng đầu tư này được đánh dấu đặc biệt khi nó diễn ra sau nhiều năm suy giảm và vượt xa đáng kể mức vốn FDI trung bình vào nước này. Khi Trung Quốc bước sang kỷ nguyên mới “sống chung với COVID” vào năm 2023, các công ty của EU có thể sẽ dễ dàng hơn trong việc thâm nhập vào thị trường Trung Quốc.

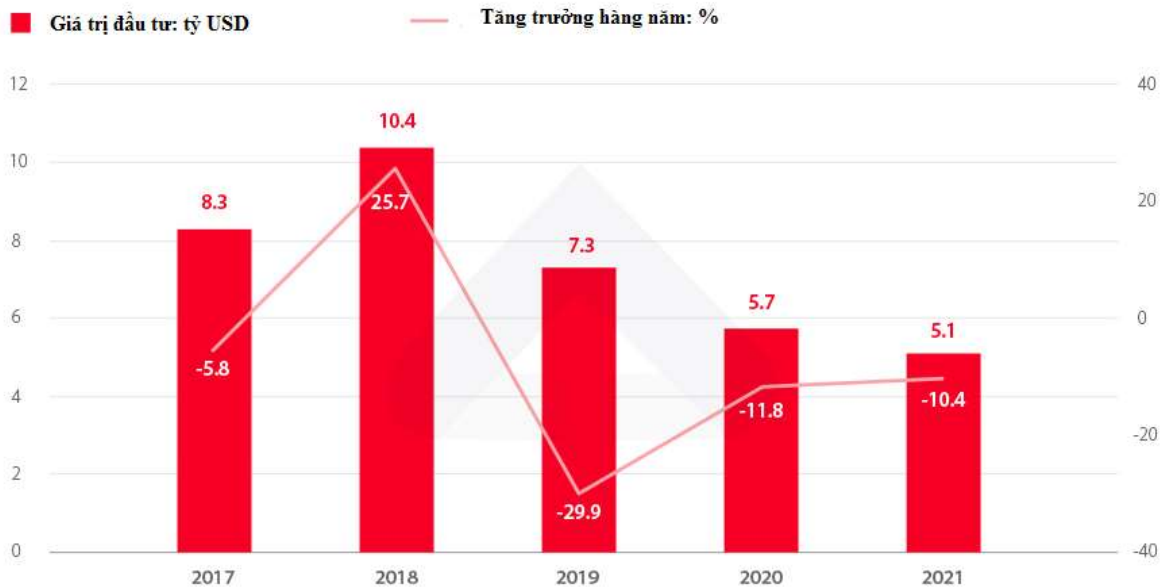
Trong giai đoạn trước năm 2022, đầu tư từ các nước EU vào Trung Quốc đã sụt giảm trong hai năm đầu tiên xảy ra đại dịch. Theo dữ liệu từ Bộ Thương mại Trung Quốc (MOFCOM), số vốn đầu tư thực tế đã giảm từ 7,3 tỷ USD năm 2019 xuống còn

5,7 tỷ USD vào năm 2020, giảm 11,8% so với cùng kỳ năm 2019. Con số này tiếp tục giảm xuống còn 5,1 tỷ USD vào năm 2021, giảm 10,4% so với cùng kỳ năm 2020. Có thể đổ lỗi cho đại dịch về sự sụt giảm này, nhưng các khoản đầu tư của EU vào Trung Quốc đã suy giảm ngay cả trước năm 2020. Bốn trong số năm năm từ 2017 đến 2021 đã chứng kiến sự sụt giảm dòng vốn đầu tư từ EU. Năm 2018 là ngoại lệ duy nhất khi các khoản đầu tư tăng 25,7% so với cùng kỳ năm trước (Biểu đồ 2). Do đó, tỷ lệ đầu tư của EU trong tổng vốn FDI của Trung Quốc cũng giảm từ 7,5% năm 2018 xuống còn 2,8% vào năm 2021.

Sự tăng trưởng chậm lại này một phần là do những rào cản mà các công ty châu Âu phải đối mặt trong việc tiếp cận thị trường Trung Quốc. Bên cạnh đó, đại dịch cũng đã làm trầm trọng thêm tình trạng này. Báo cáo của Phòng Thương mại Liên minh châu Âu tại Trung Quốc tháng 9/2022 đã nêu ra một số khó khăn mà các công ty EU phải đối mặt theo chính sách Zero COVID của Trung Quốc. Nhiều công ty châu Âu, mặc dù chưa rời khỏi Trung Quốc, nhưng đang xem xét việc rời khỏi Trung Quốc do các hạn chế này. Đồng thời, tăng trưởng kinh tế chậm lại của Trung Quốc trong giai đoạn này cũng có thể thúc đẩy các công ty

CÁC MỐI QUAN HỆ EU – TRUNG QUỐC THẬT CHỈ CÒN TRỞ NÊN CĂNG THẲNG HƠN SAU KHI NỔ RA CUỘC XUNG ĐỘT NGA - UKRAINE, KHI TRUNG QUỐC VÀ EU NHẬN THẤY MÌNH Ở HAI BÊN ĐỐI LẬP TRONG CUỘC XUNG ĐỘT NÀY.

Biểu đồ 2: Đầu tư của EU vào Trung Quốc giai đoạn 2017 - 2021

Nguồn: Eurostat

chuyển hướng đầu tư vào các thị trường tăng trưởng cao hơn.

Bất chấp sự sụt giảm đầu tư của EU vào Trung Quốc trong vài năm qua, năm 2022 chứng kiến sự đảo ngược đột ngột của xu hướng này. Theo dữ liệu mới nhất từ MOFCOM, đầu tư của EU vào Trung Quốc đã tăng đáng kinh ngạc 92,2% so với cùng kỳ năm trước. Đầu tư từ Đức tăng 52,9% so với cùng kỳ năm ngoái. Sự gia tăng này diễn ra bất chấp tổng vốn FDI vào Trung Quốc năm 2022 chậm lại với tốc độ chỉ 6,3% so với cùng kỳ năm ngoái, do tác động liên tục của đại dịch đối với nền kinh tế Trung Quốc.

Theo nghiên cứu từ Viện Kinh tế Đức, đầu tư của Đức vào Trung Quốc trong nửa đầu năm 2022 đạt 10 tỷ EUR, mức kỷ lục trong nửa năm và tăng so với mức 6,2 tỷ EUR trong cùng kỳ năm 2021. Sự gia tăng này có thể một phần là do tác động của một số thương vụ đầu tư lớn do các công ty châu

Âu thực hiện vào năm 2022. Chẳng hạn, vào tháng 2/2022, nhà sản xuất ô tô Đức BMW đã mua lại cổ phần kiểm soát trong liên doanh BMW Brilliance ở Trung Quốc, nâng tỷ lệ này lên từ 50% lên đến 75% trong một thỏa thuận trị giá 3,7 tỷ EUR. Đây là kết quả trực tiếp của chính sách nới lỏng dần các hạn chế đối với cổ phần sở hữu nước ngoài trong ngành ô tô, cho phép các nhà sản xuất ô tô nước ngoài nắm giữ phần lớn cổ phần trong các liên doanh của họ tại Trung Quốc từ năm 2022 trở đi. Điều này cho thấy FDI từ châu Âu trong năm 2022 vẫn đến từ một số công ty lớn ở một nhóm nhỏ các quốc gia. Do đó, sự gia tăng tổng vốn FDI từ châu Âu không hoàn toàn mang lại nhiều cơ hội hơn cho các công ty có quy mô nhỏ ở châu Âu. Các công ty châu Âu nhỏ hơn thường ngại rủi ro và do đó ít có khả năng thâm nhập thị trường Trung Quốc hơn. Trên thực tế, kể từ khi đại dịch COVID-19 bùng phát, hầu như không có

BẤT CHẤP MỐI QUAN HỆ CĂNG THẲNG, THƯƠNG MẠI GIỮA EU VÀ TRUNG QUỐC ĐÃ BÙNG NỔ TRONG VÀI NĂM QUA, CHO THẤY HAI KHU VỰC DUY TRÌ MỐI QUAN HỆ KINH TẾ CHẶT CHÈ VÀ RẤT PHỤ THUỘC VÀO NHAU.

nhà đầu tư châu Âu mới nào tham gia vào thị trường Trung Quốc.

Kể từ tháng 11 năm 2022, Trung Quốc đã thực hiện một loạt các bước để loại bỏ gần như tất cả các hạn chế liên quan đến COVID-19, bao gồm cả việc loại bỏ các yêu cầu kiểm dịch đối với khách du lịch trong nước. Điều này sẽ giảm đáng kể các rào cản gia nhập đối với các công ty muốn đầu tư vào Trung Quốc, đặc biệt là các công ty nhỏ hơn chưa có sự hiện diện đáng kể tại quốc gia này.

Ngoài ra, kể từ khi Trung Quốc đảo ngược chính sách Zero COVID và chuyển sang chương trình nghị sự kinh tế tập trung vào tăng trưởng, các quan chức Trung Quốc đã nhiều lần nhấn mạnh tầm quan trọng của vốn nước ngoài đối với Trung Quốc vào năm 2023 và hơn thế nữa. Điều này có thể có nghĩa là chính phủ Trung Quốc sẽ đưa ra nhiều chính sách ưu đãi hơn cho các nhà đầu tư nước ngoài và tạo điều kiện tiếp cận thị trường Trung Quốc. Những bước phát triển mới này có thể khuyến khích thêm nhiều công ty châu Âu đầu tư vào Trung Quốc vào năm 2023.

Trung Quốc hiện đã ký kết các hiệp ước đầu tư song phương (BIT) với tất cả các nước EU ngoại trừ Ireland. Các BIT này là

cơ sở bảo vệ các khoản đầu tư và nhà đầu tư của cả EU và Trung Quốc. Ngoài ra, Trung Quốc đã ký các hiệp định tránh đánh thuế hai lần (DTA) với Pháp, Bỉ, Đức, Đan Mạch, Phần Lan, Thụy Điển, Hà Lan, Ba Lan, Bulgaria, Síp, Tây Ban Nha, Romania, Áo, Hungary, Malta, Luxembourg, Croatia, Slovenia, Litva, Latvia, Bồ Đào Nha, Estonia, Ireland, Hy Lạp, Cộng hòa Séc và Slovakia.

Hiện tại không có hiệp ước thương mại hoặc đầu tư nào giữa Trung Quốc và EU với tư cách là một khối. Vào cuối năm 2020, EU và Trung Quốc đã đạt được thỏa thuận về nguyên tắc đầu tư có tên là Thỏa thuận toàn diện về đầu tư (CAI). Đây là một thỏa thuận mang tính bước ngoặt, trong đó Trung Quốc cam kết cải thiện khả năng tiếp cận thị trường và đảm bảo đối xử bình đẳng cho các công ty EU. Điều này bao gồm các cam kết thực hiện “các điều khoản về kỷ luật đối với các doanh nghiệp nhà nước, tính minh bạch của các khoản trợ cấp và các quy tắc chống lại việc chuyển giao công nghệ một cách cưỡng bức”. Tuy nhiên, sau lệnh trừng phạt của Trung Quốc đối với một số Thành viên của Nghị viện châu Âu (MEP) của EU, thì quy trình phê duyệt thỏa thuận đã bị dừng lại và các cuộc đàm phán đã không được nối lại kể từ đó.

4. TRIỂN VỌNG HỢP TÁC

Vào đầu tháng 11 năm 2022, tân Thủ tướng Đức Olaf Scholz đã đến thăm Trung Quốc, nhà lãnh đạo G7 đầu tiên làm như vậy kể từ khi bắt đầu đại dịch. Các cuộc họp xoay quanh việc tăng cường hợp tác kinh tế song phương, bao gồm thúc đẩy thương mại công bằng giữa hai nước.

Cùng tháng, Chủ tịch Tập Cận Bình cũng

gặp Tổng thống Pháp Macron bên lề Hội nghị thượng đỉnh G20 ở Bali, trong đó Tổng thống Pháp được cho là đã tuyên bố rằng Pháp sẵn sàng “tăng cường hợp tác trong các lĩnh vực như thương mại, kinh tế, hàng không và hạt nhân dân sự, năng lượng” và Pháp hoan nghênh các công ty Trung Quốc đến nước này để hợp tác kinh doanh.

Vào tháng 2/2023, nhà ngoại giao hàng đầu của Trung Quốc và cựu Bộ trưởng Ngoại giao Vương Nghị đã có chuyến công du châu Âu, trong đó ông đã đến thăm Pháp, Ý, Hungary và Nga, đồng thời tham dự Hội nghị An ninh Munich. Trong chuyến công du, ông Vương Nghị đã gặp gỡ một số quan chức cấp cao của châu Âu, bao gồm Tổng thống Macron và Cố vấn Ngoại giao của Tổng thống Emmanuel Bonne, Phó Thủ tướng kiêm Bộ trưởng Ngoại giao Ý Antonio Tajani và Bộ trưởng Ngoại giao và Thương mại Hungary Peter Szijjarto. Các cuộc họp này chủ yếu xoay quanh việc thiết lập và phát triển quan hệ thương mại và kinh doanh trong thời kỳ hậu COVID, đồng thời đề cập đến vai trò của Trung Quốc và EU trong việc hòa giải trong xung đột Nga - Ukraine.

Vào ngày 31/3/2023 vừa qua, Thủ tướng Tây Ban Nha Pedro Sánchez cũng đã gặp Chủ tịch Tập Cận Bình trong chuyến thăm

MỐI QUAN HỆ GIỮA TRUNG QUỐC VÀ CHÂU ÂU ĐÃ CÓ NHIỀU THAY ĐỔI KỂ TỪ NĂM 2019, SAU KHI LIÊN MINH CHÂU ÂU (EU) THEO ĐUỔI CHÍNH SÁCH COI TRUNG QUỐC LÀ ĐỐI TÁC TRONG CÁC VẤN ĐỀ TOÀN CẦU LỚN NHƯ THƯƠNG MẠI, BIẾN ĐỔI KHÍ HẬU, NHƯNG LẠI LÀ ĐỐI THỦ CẠNH TRANH TRONG LĨNH VỰC KINH TẾ VÀ CÔNG NGHỆ CAO.

cấp nhà nước tới Trung Quốc, cùng một số nhà lãnh đạo doanh nghiệp. Ngoài việc thảo luận các vấn đề xung quanh xung đột Nga - Ukraine, Thủ tướng cũng công bố hai quy định về kiểm dịch thực vật để Trung Quốc mua thêm quả hồng và hạnh nhân của Tây Ban Nha, những mặt hàng mà thị trường Trung Quốc có tiềm năng rất lớn.

Mặc dù trong bài phát biểu của bà Von der Leyen trước chuyến thăm Trung Quốc, đã chỉ trích mối quan hệ “không có giới hạn” của Trung Quốc với Nga. Tuy nhiên, bà cũng nhấn mạnh rằng EU sẽ không tìm cách tách rời nền kinh tế của mình khỏi Trung Quốc. Bà cũng kêu gọi tiếp tục đối thoại và hợp tác với Trung Quốc, khi cho rằng mối quan hệ của EU với Trung Quốc là quá quan trọng trong bối cảnh hiện nay.

QUAN HỆ THƯƠNG MẠI GIỮA EU VÀ TRUNG QUỐC ĐANG TRẢI QUA GIAI ĐOẠN SÓNG GIÓ NHẤT TRONG KHOẢNG 3 THẬP KỶ TRỞ LẠI ĐÂY, BẮT ĐẦU BẰNG CÁC THAY ĐỔI VỀ NHẬN THỨC CHIẾN LƯỢC CỦA LIÊN MINH CHÂU ÂU TỪ CUỐI NĂM 2019, KHI KHỐI NÀY LẦN ĐẦU TIÊN CÔNG KHAI XÁC ĐỊNH TRUNG QUỐC LÀ “ĐỐI THỦ HỆ THỐNG”, ĐỈNH ĐIỂM LÀ VIỆC EU LẦN ĐẦU SAU GẦN 3 THẬP KỶ TIẾN HÀNH TRỪNG PHẠT TRUNG QUỐC VÌ VẤN ĐỀ TÂN CƯƠNG HỒI THÁNG 2/2021.

Ngoài ra, chuyến thăm Trung Quốc của Tổng thống Macron và Chủ tịch Ủy ban châu Âu Ursula von der Leyen vào ngày 5/4/2023, chắc chắn sẽ không chỉ thảo luận về các vấn đề hiện tại liên quan đến cuộc xung đột Nga - Ukraine, mà còn là một nỗ lực phối hợp nhằm phát triển hơn nữa quan hệ kinh tế EU - Trung Quốc. Trên thực tế, Tổng thống Pháp đã mang theo một nhóm các nhà lãnh đạo doanh nghiệp trong chuyến đi, bao gồm các quan chức từ các công ty đa quốc gia của Pháp là Airbus và Alstom. Những động thái này cho thấy rõ ràng rằng mục tiêu trong chuyến công du Trung Quốc lần này của Tổng thống Pháp và bà Von der Leyen là cuối cùng sẽ không tìm cách xa Trung Quốc hơn nữa. Mặc dù EU và Trung Quốc vẫn có lập trường khác nhau về nhiều vấn đề, nhưng mối quan hệ kinh tế giữa EU và Trung Quốc chắc chắn sẽ tiếp tục tồn tại trong tương lai gần.

Tóm lại, mối quan hệ giữa Trung Quốc và châu Âu đã có nhiều thay đổi kể từ năm 2019, sau khi Liên minh châu Âu (EU) theo đuổi chính sách coi Trung Quốc là đối tác trong các vấn đề toàn cầu lớn như thương mại, biến đổi khí hậu, nhưng lại là đối thủ

ĐỐI TÁC THƯƠNG MẠI LỚN NHẤT CỦA TRUNG QUỐC TRONG EU TRONG NĂM 2022 LÀ ĐỨC, VỚI TỔNG KIM NGẠCH THƯƠNG MẠI ĐẠT 236,9 TỶ EUR, THEO DỮ LIỆU CỦA EUROSTAT. ĐỨC CŨNG LÀ NƯỚC XUẤT KHẨU HÀNG HÓA LỚN NHẤT SANG TRUNG QUỐC VỚI TỔNG KIM NGẠCH XUẤT KHẨU ĐẠT 106,9 TỶ EUR.

BỐN TRONG SỐ NĂM NĂM TỪ 2017 ĐẾN 2021 ĐÃ CHỨNG KIẾN SỰ SỤT GIẢM DÒNG VỐN ĐẦU TƯ TỪ EU. DO ĐÓ, TỶ LỆ ĐẦU TƯ CỦA EU TRONG TỔNG VỐN FDI CỦA TRUNG QUỐC CŨNG GIẢM TỪ 7,5% NĂM 2018 XUỐNG CÒN 2,8% VÀO NĂM 2021.

cạnh tranh trong lĩnh vực kinh tế và công nghệ cao. Sau khi xung đột Nga - Ukraine xảy ra, mối quan hệ này tiếp tục gặp phải không ít khó khăn. Tuy nhiên, một Trung Quốc hùng mạnh và ngày càng đóng vai trò quan trọng hơn trên trường quốc tế luôn là chủ đề mà châu Âu không thể bỏ qua tại nhiều chương trình nghị sự nội khối quan trọng.

Vẫn còn quá sớm để khẳng định các kết quả đạt được từ loạt chuyến thăm Trung Quốc của giới chức châu Âu, nhưng có thể thấy rằng các động thái đang diễn ra phản ánh một sự dịch chuyển mới trong quan hệ EU - Trung Quốc. Rõ ràng Chủ tịch Ủy ban châu Âu và Tổng thống Pháp tới Trung Quốc lần này là để quản lý mối quan hệ giữa Trung Quốc và EU. Về chiến lược lâu dài hơn, các chuyến đi đến Trung Quốc của nhiều lãnh đạo cấp cao châu Âu cũng nằm trong nhận thức của khối này, đó là muốn xây dựng một con đường vừa hợp tác vừa cạnh tranh với Trung Quốc, không đi theo hướng đối đầu toàn diện như Mỹ.

TÀI LIỆU THAM KHẢO:

• European Commission (2020), "China: EU trade relations with China. Facts, figures and latest developments". <https://policy.trade.ec.europa.eu/eu->

trade-relationships-country-and-region/countries-and-regions/china_en

- European Union (2022), “EU-China Relations factsheet”, April 2022. https://www.eeas.europa.eu/eeas/eu-china-relations-factsheet_en.

- Feng Zhongping (2023), “China-EU Relations Expected to Stabilize”, *China Watch* Vol. 3, No. 3, January 2023. <https://china-cee.eu/2023/01/18/china-eu-relations-expected-to-stabilize/>.

- Arendse Huld (2023), “EU-China Relations – Trade, Investment, and Recent Developments”, April 4, 2023. <https://www.china-briefing.com/news/eu-china-relations-trade-investment-and-recent-developments/>.

- Lily McElwee (2023), “The Rise and Demise of the EU-China Investment Agreement: Takeaways for the Future of German Debate on China”, March 20, 2023. <https://www.csis.org/analysis/rise-and-demise-eu-china-investment-agreement-takeaways-future-german-debate-china>.

- Andrei Lungu (2023), “EU-China relations

disintegrating on autopilot”, 2 February 2023. <https://www.eastasiaforum.org/2023/02/02/eu-china-relations-disintegrating-on-autopilot/>

- Khổng Hà (2022), “Chuyến công du xác lập các định hướng chính trong quan hệ EU và Trung Quốc”, 03/12/2022. <https://cand.com.vn/the-gioi-24h/chuyen-cong-du-xac-lap-cac-dinh-huong-chinh-trong-quan-he-eu-va-trung-quoc-i676408/>

- VTV (2023), “Khởi điểm mới của quan hệ châu Âu - Trung Quốc”, 07/04/2023. <https://vtv.vn/the-gioi/khoi-diem-moi-cua-quan-he-chau-au-trung-quoc-20230406221931706.htm>

- Bích Thuận (2023), “Các lãnh đạo châu Âu thăm Trung Quốc – Những tính toán của EU”, 03/04/2023. <https://vov.vn/the-gioi/quan-sat/cac-lanh-dao-chau-au-tham-trung-quoc-nhung-tinh-toan-cua-eu-post1011520.vov>

- Hữu Hưng (2023), “Tổng thống Pháp và Chủ tịch Ủy ban châu Âu thăm Trung Quốc”, 08/04/2023. <https://nhandan.vn/tong-thong-phap-va-chu-tich-uy-ban-chau-au-tham-trung-quoc-post746599.html>.